

### บทที่ 3

#### ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร” ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดในเรื่องวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
- 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 4) การรวบรวมข้อมูล
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูล

#### 1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) จำนวน 116 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน จำนวน 54 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 473 โรงเรียน โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 28,010 คน

ตารางที่ 3-1 แสดงจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แยกตามระดับชั้น ประจำปีการศึกษา 2551

| ระดับชั้น         | โรงเรียนสังกัด สพฐ | โรงเรียนเอกชน | โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร | รวม    |
|-------------------|--------------------|---------------|-----------------------------|--------|
| มัธยมศึกษาปีที่ 4 | 1,131              | 9,193         | 459                         | 10,783 |
| มัธยมศึกษาปีที่ 5 | 1,061              | 7,804         | 113                         | 8,977  |
| มัธยมศึกษาปีที่ 6 | 1,012              | 7,018         | 220                         | 8,250  |
| รวม               | 3,203              | 24,015        | 792                         | 28,010 |

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง ปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดหน่วยงานของ สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสุ่มของ Krejcie Morgan (วิชิต อุ๋อัน, 2548 : 307) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน แต่เพื่อให้ความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น จึงทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,200 คน แยกตามประเภทของสถานศึกษาแต่ละสังกัด ๆ ละ 400 คน ตามรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Area Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มตัวแบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งตามลักษณะของโรงเรียนที่ศึกษาอยู่ ได้แก่ โรงเรียนที่สังกัดหน่วยงานของ สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) จำนวน 10 สุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน โรงเรียนเอกชน จำนวน 10 สุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน หลังจากนั้นแบ่งตามชั้นปีที่ทำการศึกษาได้แก่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงปีที่ 6

ขั้นที่ 2 สุ่มตามความสะดวก โดยสุ่มจากจำนวนประชากรให้แต่ละส่วนให้ได้ครบตามจำนวน เท่ากับ 1,200 ตัวอย่าง

ตารางที่ 3-2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม

| ประเภทของโรงเรียน                            | จำนวนประชากร    | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95) |
|----------------------------------------------|-----------------|--------------------------------------------------|
| สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) | จำนวน 3,203 คน  | 400 คน                                           |
| โรงเรียนเอกชน                                | จำนวน 24,015 คน | 400 คน                                           |
| โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร                  | จำนวน 792 คน    | 400 คน                                           |
| รวมทั้งสิ้น                                  | 28,010 คน       | 1,200 คน                                         |

## 2. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาเทคนิคและวิธีการ สร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. รวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือวารสาร เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ

3. ศึกษาสภาพความเป็นจริงของพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล จะเก็บข้อมูลกับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ การนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันและผลที่ได้รับจากการรับสารธรรมะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

## 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ และการนำสารธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความรู้ที่มีต่อสารธรรมะ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อนำความรู้จากสารธรรมะไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแนวของ Likert Scale (วิชิต อุอัม, 2550 : 181) ซึ่งแต่ละข้อคำถาม คำตอบให้เลือกตามลำดับความสำคัญ 5 ระดับ

วิธีการให้คะแนนโดยในแต่ละด้านสามารถแบ่งตามระดับความคิดเห็นได้ 5 ระดับ คือ

| คะแนน | ระดับความสำคัญ           |
|-------|--------------------------|
| 1     | ระดับความสำคัญน้อยที่สุด |
| 2     | ระดับความสำคัญน้อย       |
| 3     | ระดับความสำคัญปานกลาง    |
| 4     | ระดับความสำคัญมาก        |
| 5     | ระดับความสำคัญมากที่สุด  |

#### 4.การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

##### 1. ขั้นเตรียมสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

(1) ทำการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาข้อมูล เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และนำเสนอที่ปรึกษาโครงการวิจัยซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของสำนวนภาษาที่ใช้เพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม

(2) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธี Cronbach's Alpha ของแบบสอบถามส่วนที่ 3 เกี่ยวกับการรับรู้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เนื่องจากแบบสอบถามเป็นแบบ Likert Scale ก่อนจะนำไปใช้จริง ต้องนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

##### 2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

(1) ดำเนินการเก็บข้อมูลตามพื้นที่ศึกษา โดยให้แจกแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน และโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,200 ชุด แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

- โรงเรียนในสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน เก็บแบบสอบถามโดยการส่งแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์ จำนวน 400 ชุด

- โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) และโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 800 ชุด เก็บแบบสอบถามโดยส่งพนักงานปฏิบัติงานภาคสนามไปเก็บตามโรงเรียนต่าง ๆ

(2) เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบตามที่กำหนดไว้แล้ว จึงดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุด
- ตรวจสอบให้คะแนนและลงรหัสข้อมูลในแต่ละส่วนของแบบสอบถามทั้งหมด
- บันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

## 5.การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS of Windows และวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ตามรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ความรู้สึกรสธรรมะ และความพึงพอใจต่อการเผยแพร่ธรรมะ วิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ซึ่งกำหนดเป็น 5 ระดับและในแต่ละระดับมีค่าพิสัยที่ได้จากสูตรการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

| ระดับความสำคัญ           | ระดับคะแนน |
|--------------------------|------------|
| ระดับความสำคัญมากที่สุด  | 4.21-5.00  |
| ระดับความสำคัญมาก        | 3.41-4.20  |
| ระดับความสำคัญปานกลาง    | 2.61-3.40  |
| ระดับความสำคัญน้อย       | 1.81-2.60  |
| ระดับความสำคัญน้อยที่สุด | 1.00-1.80  |

## สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการแสดงข้อมูลเป็นตารางแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) เป็นการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ Pearson, ANOVA, Regression โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5%